

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Шовкалюк Ю.В., ст.викл. ТЕФ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”,
shovkalyuk@gmail.com

Для України підвищення енергоефективності — це пріоритетний напрям розвитку економіки. Це дозволить одночасно знизити енергетичну залежність країни та витрати на оновлення/будівництво генеруючих потужностей. У відповідності до міжнародних зобов'язань та розробленої Енергетичної стратегії Україна поступово підвищує енергоефективність економіки. Розвиток законодавчої та нормативної бази [1] є одним із інструментів підвищення енергетичної ефективності об'єктів житлово-комунального господарства України. З впровадженням нового Закону України [2] та інших підзаконних актів державою створено передумови для ринку енергосервісних послуг, а з 2016 року бюджетним закладам надана можливість підписання ЕСКО-контрактів та залучення інвестицій, в тому числі із залученням міжнародних фінансових організацій. ЕСКО-механізм полягає в тому, що споживач укладає договір з компанією, яка за власні або залучені кошти проводить енергомодернізацію і у разі економії енергоспоживання у майбутньому отримує частину від такої економії (рис.1). Якщо у 2016 кількість подібних контрактів у бюджетній сфері становила 20 договорів, то вже в 2018 р. їх кількість зросла до 180, при цьому розрахункове значення досягнутої економії становить 180 млн.грн. [2].

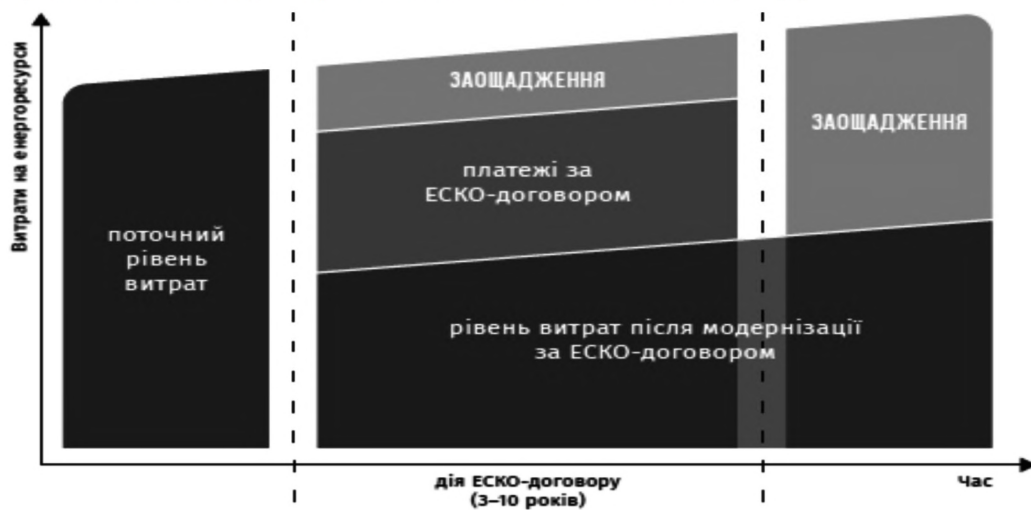

Рис.1. Механізм ЕСКО-контрактів

Один із важливих стимулів розвитку енергоефективності у сфері ЖКГ — це ринкові ціни на енергоресурси. Масове і нецільове субсидювання у попередні роки призвело до того, що витрати на енергозабезпечення об'єктів сфери ЖКГ в Україні були вдвічі вищими ніж, наприклад у сусідній Польщі. Поступове запровадження ринкового ціноутворення та монетизація субсидій забезпечить попит на енергоефективні рішення та за дозволить зменшити споживання газу населенням на 20% [3].

Діючи з 2014 року програма підтримки енергозберігаючих заходів в житловому господарстві «Теплі кредити», що реалізується Державним агентством України з енергоефективності, отримала довіру населення (розмір відшкодування може становити до 70% залежно від кількості субсидіантів) і створила передумови для більш широкого впровадження комплексних проектів термомодернізації. Також в Україні діє 148 місцевих програм енергоефективності для ОСББ/ЖБК.

Запуск в роботу Фонду енергоефективності з 2019 року у відповідності до прийнятого Закону України (2015) дозволить надати технічні рішення та фінансову підтримку на впровадження енергоефективних заходів у будівельному фонді. Представники міжнародних фінансових організацій також включені до органів управління фонду, зважаючи на залучення міжнародних інвестицій.

Участь у програмі Фонду можуть брати об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ) з отриманням часткової компенсації витрат проекту. Програма Фонду передбачає, що комплексні проекти термомодернізації повинні відповідати одному з визначених пакетів («Легкий», «Комплексний»), кожен з яких містить обов'язкові та додаткові заходи для реалізації:

- пакет А ("Легкий") — складається з відносно недорогих заходів енергоефективності з високим рівнем окупності інвестицій і включає модернізацію інженерних систем будинку та індивідуальних теплових пунктів, встановлення будинкового лічильника теплоти, а для будівель з автономним опаленням — заміна котлів та обладнання;
- пакет Б ("Комплексний") — включає в себе всі заходи пакету А (якщо вони не були впроваджені раніше) а також теплову ізоляцію будівельних конструкцій (стіни, даху, горища, підвалу) та заміну вікон [4].

Рішення про вибір заходів приймається загальними зборами ОСББ на основі енергетичного аудиту з урахуванням економічної та технічної доцільності. На сьогодні вже відібрано 15 перших будівель, на яких буде відпрацьовуватися робота Фонду. Розглянемо більш детально відмінності між цими двома державними програмами (таблиця 1).

Таблиця 1. Огляд відмінностей державної підтримки за програмою «Теплі кредити» та через Фонд енергоефективності

№	Категорія	Теплі кредити	Фонд енергоефективності
1	учасники	власники індивідуальних будівель, ОСББ або ЖБК, фізичні особи	ОСББ
2	енергетичний аудит	не застосовується	обов'язковий, розмір відшкодування до 80%
3	енергозберігаючі заходи	окремі заходи відповідно до визначеного переліку	лише комплексні заходи за визначеними пакетами А та Б
4	розробка проектної документації	не відшкодовується	розмір відшкодування до 80%
5	відшкодування витрат	Лише на матеріали: - індивідуальні домогосподарства 20-35%; - ОСББ або ЖБК 40-70% залежно від кількості субсидіантів	На матеріали та роботу: - Пакет А – 40% - Пакет Б – 50%. Додатково 20% у разі, якщо кількість отримувачів субсидій більше 50%
6	Банк-партнер (посередник в програмі)	Кредит за бажанням (якщо в ОСББ недостатньо власних коштів)	Кредит є обов'язковим для отримання грантів

Підсумовуючи, можна зазначити, що за даними Держенергоефективності [4], на сьогодні програмою «Теплі кредити» вже скористалися близько 200 тисяч українських родин, з них близько 43% - субсидіанти) та більше ніж 450 ОСББ/ЖБК. Здійснено більше 50 млн. гривень інвестицій в енергоефективні заходи, з яких значну частку компенсовано державою та місцевою владою. Серед найбільш популярних заходів – заміна вікон, утеплення стін та даху, заміна котлів та радіаторів та інше. Абсолютна більшість учасників відчували позитивні зміни після реалізації енергоефективних проектів за допомогою державної програми (рис.2).

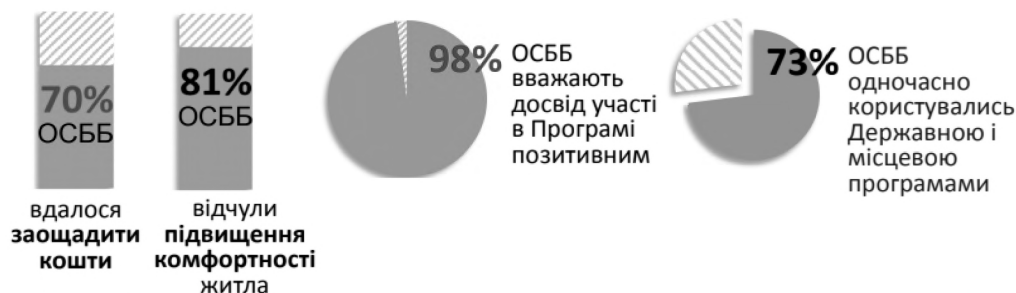

Рис. 2. Результати національного моніторингу ефективності державної програми [4]

Список використаних джерел:

1. Шовкалюк М.М. Підвищення енергоефективності будівельного фонду шляхом удосконалення законодавчої та нормативної бази // Збірник наук. праць IV міжнар. наук.-техн. конф. "Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку –PEMS'2017". [Київ, 25-27 квітня 2017 р.], - с.132.
2. Закон України №327-VIII «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації».
3. Звіт «Енергетика України - 2018»: інфографіка / ДТЕК – К.: ТОВ «ТОП ЛІД», 2018, 44 с.
4. Офіційний сайт Державного агентства України з енергоефективності та енергозбереження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/>